

Tidslinje "Fra gammel til ny koldkrig" i få stikord. Version 23FEB22

Skrevet i en fart, så finder du fejl, send en mail til steen@paldan.dk

Måned/år	Overskrift
Polen 1980 og frem	<p>Fagforeningen Solidaritet (Solidarnosc) havde siden 1980 udfordret kommunisternes magtmonopol. I løbet af 1988 var der udbredte strejker og politisk uro, og samtidig kæmpede Polen med økonomisk krise. I et forsøg på at bevare magten besluttede regeringen at lovliggøre Solidaritet og gennemføre valg til et mindretal af pladserne i parlamentet.</p> <p>Solidaritet vandt en jordskredssejr ved valget i 1989, og da dets leder Lech Walesa fik overtalt to mindre kommunistiske partier til at støtte op om sig, var Sovjetkommunismens fald i Polen en realitet.</p>
1985	<p>"Østblokkens regimer må lære at stå på egne ben", lyder budskabet fra Sovjetunionens nye leder, Mikhail Gorbatsjov. De frihedshungrende østeuropæiske befolkninger tager ham på ordet og begynder at demonstrere for frihed.</p>
OKT 1986	<p>USAs præsident Ronald Reagan og generalsekretær Mikhail Gorbatsjov fra Sovjetunionen afholdt 11.-12. oktober 1986 topmøde Höfði i Reykjavík, Island. Det var første skridt til mod afslutningen af den kolde krig.</p>
Fra 1986	<p>Sovjet er svækket økonomisk efter krigen i Afghanistan og ulykken på Atomkraftværket i Tjernobyl (1986).</p> <p>Gorbatsjov begynder perestrojka (økonomiske reformer) og glasnost (åbenhed, frihed & offentlighed). I udenrigspolitikken begyndte Sovjetunionen at følge et princip om ikke-indblanding i andre landes interne affærer!</p>
OKT 1989	<p>Mikhail Gorbatsjov giver Erich Honecker "Dødskysset"! DDR må klare sig selv, begyndelsen til enden for DDR, muren mm.</p> <p>Fredelige revolutioner i Ungarn, DDR, Tjekkoslovakiet. Berlinmurens fald i 1989 står som det ikoniske billede på Sovjetkommunismens fald i Østeuropa. Kun i Rumænien udviklede revolutionen sig voldeligt, og flere tusinde døde under den korte opstand.</p>
09NOV89	<p>Berlinmuren falder efter at have skilt det tyske folk ad i 28 år (61-89)</p>
1990	<p>Mikhail Gorbatsjov modtager Nobels Fredspris Tyskland bliver genforenet</p>
1990	<p>Styret i Kreml begynder at bryde sammen. Den reformvenlige sovjetiske leder Gorbatsjovs reformer, der skulle have ført Sovjetunionen ind i en ny tidsalder, var i 1990 ved at komme ud af hans kontrol.</p> <p>Nationale bevægelser i flere stater krævede løsrivelse fra Sovjetunionen, økonomien var i frit fald, og Gorbatsjov så mere og mere svag ud. I august 1991 forsøgte en gruppe konservative kommunister at tage magten i Sovjetunionen ved et militærkup.</p> <p>Gorbatsjov og hans familie blev holdt indespærret på Krim, men folket og militæret sluttede op omkring hans rival Boris Jeltsin, der hurtigt fik afværget kupforsøget. Jeltsin fremstod nu som den reelle leder, og han erklærede i december 1991 Rusland uafhængigt. Dermed blev Sovjetunionen opløst.</p>

1991	<p>De baltiske lande Estland, Letland og Litauen - der blev besat af Sovjetunionen i sommeren 1940, og igen i 1944 hvor Nazityske tropper blev slået tilbage - får igen deres frihed efter års besættelse.</p> <p>Republikken Rusland erklærer sig uafhængig af Sovjetunionen.</p>
1994	<p>Rusland invaderer Tjetjenien AUG De sidste russiske tropper trækker sig ud af Baltikum</p>
1999	<p>Siden 1999 er NATO blevet udvidet med en række østeuropæiske lande, herunder Ruslands nabolande Estland, Letland og Litauen</p> <p>I lyset af Ukraine-krisen udstationeres NATO-tropper i de baltiske lande for at beskytte dem. Rusland opfatter NATO's udvidelser og øgede engagement tæt på landets grænser som aggression.</p> <p>DEC Boris Jeltsin træder tilbage og overlader magten til Vladimir Putin</p>
2004	<p>EU udvider mod øst, omfattende tidligere østbloklande Polen, Rumænien, nogle af de nye stater i Østeuropa som Slovakiet og Slovenien samt de tidligere sovjetrepublikker Estland, Letland og Litauen.</p> <p>Jugoslavien blev opløst i en stribe nye lande, men først efter blodige og langvarige borgerkrige, der stadig trækker spor i regionen.</p>
2006	<p>US lukker deres flybase ved Keflavik på Island. Russerne lukker en af deres to jagerbaser i Kaliningrad (åbner igen i 2018, og vil blive moderniseret ad åre med SU-35).</p> <p>NATO's tomrum omkring Island, udnyttede russerne til at, sende de store TU-95 Bear, bombefly ned mod Islandske luftrum nordfra. Island bad sine NATO-partnere om hjælp til at levere det nødvendige afvisningsberedskab, og siden har fly fra en række NATO-lande på skift udført "air-policing" fra islandsk territorium.</p> <p>Danske fly har også været der et par gange – og som noget helt nyt er det besluttet, at ikke-NATO-landene Sverige og Finland må deltage. Det skete efter en lang politisk debat i Finland, krydret med trusler fra russiske militære chefer om, at det ville blive betragtet som en uvenlig handling mod den store nabo, og at finnerne ville svække deres egen sikkerhed.</p>
11SEP2001 -og årene efter	<p>"Nine-eleven" Terrorangrebet på World Trade Center i NYC, musketereden tages i brug og de allierede går i krig mod Taliban i Afghanistan.</p> <p>Et-partistaten Kina er vokset til at være en økonomisk supermagt der kkan true de vestlige demokratier. Der er flere kinesiske provokationer i det Japanske øhav og ved Taiwan.</p> <p>Rusland under Vladimir Putins autoritære lederskab truer med at genoplive Den Kolde Krig mellem øst og vest!!</p>
AUG 2008	<p>Russerne besætter Georgien</p>
MAR 2013	<p>Langfredag nat flyver fire russiske SU-27 Flanker og to TU-22 Backfire bombefly ud fra en base ved Skt. Petersborg ned gennem Østersøen og vender ved Gotska Sandøen. Normalt ville de flyve videre mod baserne i Kaliningrad, men denne gang</p>

	<p>flyver de videre og foretager simulerede angreb mod to store Svenske militærinstallationer i Stockholm og sydsverige.</p> <p>Svenskerne havde ikke noget jagerberedskab klar – det var taget på Påskeferie, hvorfor to danske F-16 fly der var på air-policing, lettede fra basen Siauliai i Litauen, og fulgte russerne "hjem".</p>
2013-2014	<p>Opstand i Ukraine, hvor den prorussiske præsident Viktor Janukovitj blev smidt på porten og en mere EU og NATO-venlig regering blev indsat.</p> <p>I februar 2014 tog Rusland magten over den ukrainske halvø Krim, hvor der ligger en vigtig russisk flådebase, og russisk-støttede separatister indledte senere på året en krig i Østukraine.</p> <p>USA og EU protesterede mod disse angreb og indførte økonomiske sanktioner mod Rusland.</p>
Juni 2014	<p>Russiske jagerbombere provokerer og "bomber" Bornholm medens der afholdes Folkemøde i Allinge</p>
Juni 2015	<p>US sender 2 lavtgående B52 bombefly ind over Folkemødepladsen for at demonstrere, at vi er en del af NATO.</p> <p>I 1982 udtalte daværende socialdemokratiske forsvarsminister Poul Søgaard "at Bornholm er ikke en del af NATO"!</p>
FEB 2022	<p>Russerne anerkender 2 Ukrainske provinser og sender tropper ind i en regulær besættelse</p>
Informations-krig	<p>Konflikten mellem Rusland og Vesten foregår også på nettet, hvor artikler, blogs, hacker-angreb og meget andet bliver brugt som våben, der skal sprede tvivl og splittelse i befolkningerne. For eksempel er der kraftige antydninger af, at Rusland har blandet sig i den amerikanske og franske præsidentvalgkamp og spreder misinformation til borgere både ude og hjemme om forholdene i Vesten.</p> <p>Omvendt mener Rusland, at vestlige medier eksempelvis er meget hurtige til at fastslå, at russiske luftangreb i Syrien går ud over civile, men bruger meget lidt spaltepads på de civile ofre for amerikanske luftangreb.</p> <p>Cyberkrig Rusland er fra mange sider blevet beskyldt for at bruge hackere til at angribe kritisk net-infrastruktur i andre lande. Rusland skulle blandt andet angiveligt blandt andet have angrebet det tyske forsvar og parlament, stået bag et stort hackerangreb mod Ukraine og andre lande i 2017 og skaffet sig adgang til systemer, der styrer atomkraftværker og energiforsyning i USA.</p> <p>USA har under præsident Trump optrappet cyberkrigen mod Rusland og har blandt andet angiveligt svaret igen ved at placere fjendtlig 'malware' der kan ødelægge Ruslands energisystemer.</p> <p>Opsigelse af INF-traktaten INF-traktaten fra 1987 var en central del af den gensidige nedrustning mellem USA og Sovjetunionen. Traktaten forbød opstilling og udvikling af mellemdistancemissiler med en rækkevidde på mellem 500 og 5.500 kilometer.</p> <p>Siden 2014 har USA betvivlet Ruslands efterlevelse af aftalen, og i starten af 2019 trak USA sig fra aftalen, hvorefter Rusland også trak sig.</p>

Dermed er der åbnet for et nyt våbenkapløb på dette område. USA's modvilje mod aftalen skyldes også, at Kina, der ikke var en del af aftalen, har opstillet mange mellemdistancemissiler, hvilket USA på grund af traktaten ikke har kunnet svare igen på.

Kilder: <https://faktalink.dk/titelliste/den-kolde-krig>
<https://historienet.dk/krig/den-kolde-krig/den-kolde-krig-tidslinje>
[Russiske flyprovokationer: Dumhed, dårlige koldkrigsvaner, eller...? \(berlingske.dk\)](#)
[Russiske fly øvede angreb på Stockholm \(berlingske.dk\)](#)